

Határozatok Tára

C-771/22. és C-45/23. sz. egyesített ügyek

Bundesarbeitskammer

kontra

HDI Global SE

és

A,

B,

C,

D

kontra

MS Amlin Insurance SE

(a Bezirksgericht für Handelssachen Wien [Ausztria] és a Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek)

A Bíróság ítélete (második tanács), 2024. július 29.

„Előzetes döntéshozatal – (EU) 2015/2302 irányelv – Utazási csomagok és utazási szolgáltatássegíttések – 12. cikk – Az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondásához való jog – Az utazási csomag fejében befizetett teljes összeg visszafizetéséhez való jog – Elháríthatatlan és rendkívüli körülmények – Covid19-világjárvány – 17. cikk – Az utazásszervező fizetéseképtelensége – A befizetett teljes összeg visszafizetésére vonatkozó biztosíték – A fogyasztóvédelem magas szintje – Az egyenlő bánásmód elve”

Jogszabályok közelítése – Utazási csomagok és utazási szolgáltatássegíttések – 2015/2302 irányelv – Utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása – Az utazásszervező fizetéseképtelenségéből vagy csődjéből eredő kockázatokkal szembeni védelem – Az említett szerződésnek megfelelően befizetett összeg visszafizetésére vonatkozó biztosíték – Fogalom – A szerződés elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatti, az utazásszervező fizetéseképtelenné válása előtti felmondása – Bennfoglaltság

(2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 12. cikk, (2) bekezdés, és 17. cikk, (1) bekezdés)

(lásd: 56- 64., 67., 68., 71., 74., 75., 81–91. pont és a rendelkező rész)

Összefoglalás

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek¹ alapján eljáró Bíróság pontosítja az utazási csomag szervezőjének fizetéseképtelensége esetén az utazóknak nyújtandó biztosíték² terjedelmét, és megállapítja, hogy az vonatkozik az olyan utazóra, aki rendkívüli körülmények – mint például a Covid19-világjárvány – miatt mondta fel az utazási csomagra vonatkozó szerződését,³ ha az utazásszervező a felmondást követően fizetéseképtelenné válik, és az utazásszervező a fizetéseképtelenség bekövetkeztét megelőzően nem térítette vissza az utazási csomag fejében befizetett teljes összeget.

A szóban forgó két jogvitában egyfelől egy, többek között fogyasztóvédelemmel foglalkozó szervezet – amelyre a fogyasztó átruházta az utazási csomagja fejében egy utazásszervezőnek kifizetett összeg visszatérítéséhez való jogát (C-771/22. sz. ügy) –, és egy utazásszervezővel utazási csomagra vonatkozó szerződést kötő utazók (C-45/23. sz. ügy), másfelől pedig az ezen utazásszervezőket fizetéseképtelenség esetén biztosító biztosítótársaságok állnak szemben egymással. E biztosítótársaságok megtagadták, hogy visszatérítsék e fogyasztóknak a Covid19-világjárvány miatt felmondott szerződések alapján befizetett összegeket, azzal érvelve, hogy a biztosítás csak az utazási csomag fizetéseképtelensége miatti nemteljesítésének kockázatát fedezi.

A kérdést előterjesztő bíróságok az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikkében előírt, az utazási csomagok szervezőjének fizetéseképtelensége esetén az utazónak nyújtandó biztosíték terjedelméről kérdezik a Bíróságot. Különösen azt kívánják megtudni, hogy ez a biztosíték kiterjed-e azokra a visszatérítésekre, amelyekre az utazó akkor jogosult, ha elháríthatatlan és rendkívüli körülmények – például a Covid19-világjárvány – miatt mondja fel az utazási csomagra vonatkozó szerződését, még az utazásszervező fizetéseképtelenné nyilvánítása előtt.

A Bíróság álláspontja

A Bíróság előjáróban megállapítja, hogy az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikke (1) bekezdésének értelme nem tűnik ki egyértelműen annak szövegéből, és ezért meg kell vizsgálni annak összefüggéseit, ezen irányelv célját, valamint adott esetben ezen irányelv keletkezéstörténetét.

¹ A C-771/22. sz. ügyben a Bezirksgericht für Handelssachen Wien (bécsi központi kerületi kereskedelmi bíróság, Ausztria) és a C-45/23. sz. ügyben a Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (vállalkozási ügyek brüsszeli holland nyelvű bírósága, Belgium) által benyújtott kérelem.

² Amint azt az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 326., 1. o.; a továbbiakban: az utazási csomagokról szóló irányelv) 17. cikke előírja.

E rendelkezés értelmében: „(1) A tagállamok biztosítják, hogy a területükön letelepedett utazásszervezők biztosítékot nyújtsanak arra, hogy visszafizetik az utazók által vagy nevében befizetett teljes összeget, amennyiben az érintett szolgáltatások teljesítésére fizetéseképtelenségük miatt nem kerül sor. Ha az utazási csomagra vonatkozó szerződésnek az utasok szállítása is részét képezi, akkor az utazásszervezőknek az utazók hazaszállítására is biztosítékot kell nyújtaniuk. Az utazási csomag folytatása felajánlható.

[...]

(2) Az (1) bekezdésben említett biztosítéknak hatékonyan kell lennie, és ki kell terjednie az ésszerűen előrelátható költségekre. Ki kell terjednie az utazási csomagok fejében az utazók által vagy nevében befizetett összegekre, figyelembe véve az előlegfizetés és az egyenleg kifizetése, illetve az utazási csomagok teljesítésének lezárása közötti időszak hosszát, valamint az utazásszervező fizetéseképtelensége esetén a hazaszállítások várható költségére is.”

³ Az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján.

Először is e cikk szövegkörnyezetét illetően a Bíróság megállapítja, hogy az ugyanezen irányelv 17. cikkének (4) és (5) bekezdésében szereplő „amikor az utazásszervező fizetése hiánya kihat az utazási csomag teljesítésére” és „a nem teljesített utazási szolgáltatások” fordulatra tekintettel e rendelkezések alátámaszthatják az említett irányelv 17. cikke (1) bekezdésének olyan értelmezését, amely szerint az „érintett szolgáltatások” fogalma kizárólag az utazási szolgáltatásokra terjed ki. Így az utóbbi cikkben előírt biztosíték kizárólag akkor alkalmazandó, ha okozati összefüggés áll fenn e szolgáltatások nemteljesítése és az utazásszervező fizetése hiánya között.

Az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikkének (2) bekezdése azonban előírja, hogy a biztosítéknak hatékonyan kell lennie, és ki kell terjednie az észszerűen előre látható költségekre. Különösen ki kell terjednie az utazási csomagok fejében az utazók által vagy nevében befizetett összegekre, valamint az utazásszervező fizetése hiánya esetén a hazaszállítások várható költségére is.

Márpedig minden olyan, az utazási csomagra vonatkozó szerződés utazásszervező általi vagy az utazó általi felmondását követően visszatérítendő összegek olyan előre látható pénzügyi összegek, amelyeket az utazásszervező fizetése hiánya érinthet.

A fentiekre tekintettel az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikkének (2) bekezdése e cikk (1) bekezdésének olyan értelmezése mellett szólhat, amely szerint az utóbbi rendelkezésben előírt biztosíték az utazásszervező által az utazónak abban az esetben fizetendő valamennyi visszatérítésre vonatkozik, ha az utazási csomagra vonatkozó szerződést az ezen irányelvben említett esetek valamelyikében az utazásszervező fizetése hiányává válása előtt felmondta.

Másodszor, ami az említett irányelv célját illeti, az a 90/314 irányelv⁴ által az utazóknak biztosított védelem hatályának a piaci fejlemények figyelembevétele érdekében történő kiigazítására, valamint a magas szintű fogyasztóvédelem⁵ biztosításához való hozzájárulásra irányul. Márpedig az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikke (1) bekezdésének olyan értelmezése, amely kizárja az utazásszervező fizetése hiányával szembeni biztosíték hatálya alól az utazóknak az e fizetése hiánya bekövetkeztét megelőzően való felmondás következtében járó visszatérítéseket, csökkentené az utazók védelmét a 90/314 irányelv által biztosított védelemhez képest.

A fentiekre tekintettel a Bíróság hangsúlyozza, hogy az utazási csomagokról szóló irányelv 17. cikke (1) bekezdésének szövege mind az olyan értelmezést lehetővé teszi, amely kizárja a hatálya alól az utazási csomagra vonatkozó szerződésnek az ezen irányelvben említett helyzetek egyikében az utazásszervező fizetése hiányává válását megelőzően történő felmondása következtében keletkezett visszafizetési követeléseket, mind pedig az olyan értelmezést, amely ugyanezen követeléseket a hatálya alá vonja. Márpedig, ha a másodlagos uniós jogszabály szövege többféleképpen értelmezhető, azt az értelmezést kell előnyben részesíteni, amelynek alapján az adott rendelkezés összeegyeztethető az elsődleges joggal, ideértve az egyenlő bánásmód elvét is. Ezen elv tiszteletben tartásának értékeléséhez a helyzetek összehasonlíthatóságát a szóban forgó aktus céljának fényében kell értékelni.

⁴ A szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv (HL 1990. L 158., 59. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 132. o.).

⁵ Amint azt az EUMSZ 169. cikk megköveteli.

A jelen esetben az utazási csomagokról szóló irányelv célja a fogyasztóvédelem magas szintjének megvalósítása, és ezen irányelv 17. cikke hozzájárul e cél megvalósításához azáltal, hogy az utazót védi az utazásszervező fizetésektelenségével járó pénzügyi kockázattal szemben. Ennélfogva, e célra tekintettel azon utazó helyzetének, aki az utazási csomag árának részben vagy egészben történő kifizetését követően felmondta az utazási csomagra vonatkozó szerződését, de ezt az összeget azért nem térítették vissza számára, mert az utazásszervező e felmondást követően fizetésektelenné vált, azon utazó helyzetével történő összehasonlításához, akinek az utazását ezen utazásszervező fizetésektelensége miatt nem teljesítették, és a befizetett összeget nem kapta vissza, viszonyítási pontként a pénzügyi veszteség érintett utazó által viselt kockázatát kell alapul venni. Következésképpen e két utazó helyzete összehasonlítható. Mindkét esetben ugyanis az utazó ki van téve azon pénzügyi kockázatnak, hogy az utazásszervező fizetésektelensége miatt nem tudja visszaszerezni az utazásszervezőnek kifizetett összegeket.

Következésképpen az egyenlő bánásmód elve alapján mind azon utazónak, akinek az utazási csomagja az utazásszervező fizetésektelensége miatt nem teljesíthető, mind pedig azon utazónak, aki felmondta⁶ az utazási csomagra vonatkozó szerződését, részesülnie kell az utazásszervező fizetésektelenségével szembeni, a nekik járó visszafizetéseket illetően előírt biztosítékban, kivéve ha az utazók e két kategóriája közötti eltérő bánásmód objektíven igazolható. A jelen ügyben úgy tűnik, hogy semmilyen körülmény nem igazolhatja az utazók ezen kategóriái közötti eltérő bánásmódot.

⁶ Különösen a 2015/2302 irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján.